

Eurooppalaista biografia- tutkimusta

Etenkin historian- ja kirjallisuuden tutkimuksen sarjoilla käynnissä olevasta biografisesta käänteestä kertovat ne monet verkostot, instituutit ja konferenssarjat, joita Euroopassa tällä hetkellä on käynnissä. Yksi tällainen on Espanjasta käsin koordinoitava, professori Isabel Burdielin vetämä *European Network on Theory and Practice of Biography*.

Verkoston jäsenenä on niin brittiläisiä, espanjalaisia, italialaisia kuin ranskalaisiakin, Pohjoismaita edustavat tällä hetkellä Tanskasta Birgitte Possing ja Suomesta Maarit Leskelä-Kärki. Verkosto on järjestänyt useita seminaareja, joista viimeisin oli huhtikuussa 2012 vas-

ta avatussa Oxford Centre for Life-Writing -keskuksessa järjestetty *Life-writing in Europe: Private Lives, Public Spheres and Biographical Interpretations*.

Useista kirjallisuushistoriallisista biografioistaan tunnettu Hermione Lee toi esiin seminaarin avauspuheessaan, kuinka biografian kirjoittamisessa on usein kyse katseen suuntaamisesta uudelleen – näin hän teki itse mm. kirjoittaessaan elämäkertaa amerikkalaisesta kirjailijasta Edith Whartonista. Hän halusi nostaa esiin kirjailijan eurooppalaisen historian Ranskassa ja Italiassa.

Seminaarin teemana ollut julkisen ja yksityisen välinen suhde problematisoitui kiinnostavasti, kun kontrasteiksi asettuivat suurmieselämäkerrat, kuten Robert Gerwarthin biografia natsijohtajasta, keskeisestä holokaustin arkitehdistä Richard Heydrichista ja Isabel Burdielin palkittu kirja Espanjan kuningatar Isabel II:sta. Aiheina olivat myös mm. italialaisten nationalistien tuottamat elämäkerrat, tanskalaisen naispolitiikon elämäkerta ja oma katsaukseni naisten tuottaman biografisen kirjallisuuden historiaan Suomessa 1880-luvulta lähtien.

Seminaarissa käydyt metodiset keskustelut olivat kiinnostavia ja tärkeitä. Robert Gerwarth nosti esiin tunnustusta saaneen natsibiografiansa metodisen asenteen, jonka hän tiivisti ”kylmän empatian” otteeseen. Hänelle se tarkoitti kriittistä etäisyyttä ja yritystä selittää, miten ja miksi Heydrichista tuli sellainen kuin tuli. Gerwarth ei tavoittele psykohistoriaa, vaan yksilön tarkkaa sijoittamista sosiaaliseen ja poliittiseen miljööseensä.

Toinen kiinnostava metodinen kysymys liittyi kollektiivibiografian haasteeseen, mikä nousi esiin Roy Fosterin esitelmän kohdalla. Hän kirjoittaa ryhmäelämäkertaa Irlannin 1910-luvun vallankumouksellisista miehistä ja naisista. Välttääk-

seen näiden vallankumouksellisten aiemmille elämäkertoille ominaisen hagiografisuuden hän lähestyy kohteitaan heidän yksityisen aineistonsa kautta. Päiväkirjat ja keskinäinen kirjeenvaihto kertovat rakkauden ja seksuaalisuuden roolia myös poliittisen toiminnan muotoutumisessa. Radikaali ajattelu uudelta sukupolijärjestyksestä oli osa heidän politiikkaansa, vaikka myöhempi vallankumouksellisten muistaminen on koettanut pyyhkiä esimerkiksi homoseksuaalisuuden tai aviottomat lapset pois heidän julkisuuskuvastaan.

Seminaarissa käydyt laveat ja innokkaat keskustelut kertovat biografian monimuotoisuudesta ja todistavat samalla sen voimaa yhtenä historiantutkimuksen muotona ja haasteena. Monet historiantutkimukselle keskeiset metodiset ja eettiset kysymykset, kuten yksityisen lähdeaineiston käyttö, tutkijan suhde tutkittavaansa tai yksilön ja yhteiskunnan välinen suhde, tulevat ratkaistaviksi biografisessa tutkimuksessa. Biografia on siis parhaimmillaan muoto, joka kehittää ja uudistaa välineitä koko historiantutkimuksen kentälle.

Verkoston kotisivut: <http://www.uv.es/retpb/index-2en.html>

Oxfordin keskuksen kotisivut: <http://www.wolfson.ox.ac.uk/clusters/life-writing>

– MAARIT LESKELÄ-KÄRKI